

25.9.2024

Keski-Suomen hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan kannanotto nuorisovaltuuston Oppitunnit ilman puhelimia -aloitteeseen

Keski-Suomen hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden lautakunta kiittää Keski-Suomen nuorisovaltuustoa ajankohtaisesta ja hyvin laaditusta aloitteesta koskien älypuhelinien käytön kieltämistä oppitunneilla. Lautakunta pitää myönteisenä nuorten oma-aloitteisuutta asiassa. Myös lautakunnassa ongelma on tunnustettu, siitä on keskusteltu useissa kokouksissa ja harkinnassa on ollut oman kannanoton antaminen.

Vähitellen kertyvä tutkimusnäyttö osoittaa, että monien mielenterveyden häiriöiden, kuten masennuksen, ahdistuneisuuden sekä ADHD:n ja älypuhelinien käytön välillä on yhteyksiä. Syy-seuraussuhteet ovat monimutkaisia. Tutkimusnäytön ohella yhä isompi kokemusperäinen näyttö kuitenkin viittaa vahvasti siihen suuntaan, että liiallisen älypuhelinien käytön haitat ovat pääsääntöisesti hyötyjä suuremmat. Lautakunta pitää huomionarvoisena, että nuoret itse ovat havahtuneet asian vakavuuteen siinä määrin, että toivovat opetuksen järjestäjiltä aktiivisia toimenpiteitä opiskeluedellytysten parantamiseksi ja turvaamiseksi.

Älypuhelimet voivat aiheuttaa merkittävän toiminnallisen riippuvuuden kaiken ikäisille ihmisille, ja heikentää käsillä oleviin tehtäviin keskittymistä ja niistä suoriutumista. Aikuisten tehtävä on suojella erityisesti lapsia ja nuoria, joiden keskushermosto on vielä kehitysvaiheessa, eikä heiltä voida edellyttää aikuisten tasolla olevaa impulssikontrollin säätelyä. Lautakunta toteaa, että lasten ja nuorten mahdollisuudet voida keskittyä koulupäivän aikana opintoihinsa on mahdollisuuksien mukaan turvattava. Lautakunnan käsityksen mukaan älypuhelinien liiallisen käytön haitoista on jo niin paljon kokemus- ja tutkimusperäistä näyttöä, ettei enemmän tutkimusnäytön odottaminen ole enää eettisesti perusteltua.

Hyvinvointialue vastaa lakisääteisistä sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä alueellaan. Hyvinvointialueen palveluissa kohdataan runsaasti lapsia ja nuoria, joiden ongelmavyyhdien yksi keskeinen osa-alue on liiallinen ruutu-aika, johon liittyvät usein elämönhallinnan haasteet ja epäterveelliset elämäntavat. Lautakunnan toimivaltaan eivät kuulu kunnan ja sen opetustoimen päätäntävaltaan kuuluvat asiat. Lasten ja nuorten haasteet ja ongelmat ovat kuitenkin yhteisiä palveluiden järjestäjätahosta riippumatta, ja lautakunta pitää tärkeänä, että keskeisissä kysymyksissä Keski-Suomessa toimitaan tiiviissä yhteistyössä. Lautakunta pitäisi toivottavana, että Keski-Suomen kunnat toimisivat asiassa yhdessä rintamassa.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta kannattaa lämpimästi nuorisovaltuuston tekemää aloitetta, ja toivoo sen pikaista ja paneutunutta käsittelyä Keski-Suomen kunnissa.

Jyväskylä 25.9.2024

Keski-Suomen lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

Jakelu: Keski-Suomen Nuorisovaltuusto, Keski-Suomen liiton sivistysjohtajien verkosto